

Конституцією УНР від 29 квітня 1918 р. Згідно з Основним Законом УНР мала стати парламентською республікою, в якій Всенародні Збори (парламент) безпосередньо здійснюють вищу законодавчу владу в УНР і формують органи виконавчої та судової влади.



## ДЕРЖАВНО-ПРАВОВІ ПОГЛЯДИ ВОЛОДИМИРА ВИННИЧЕНКА

**КОЧМАР Світлана Михайлівна,**  
*студентка юридичного факультету  
Тернопільського національного  
економічного університету*

Вивчаючи свою історію, доцільно детальну увагу приділяти українським політичним діячам, які перебували при владі, та їх державно-правовим поглядам. Однією із найвідоміших постатей є Володимир Винниченко - відомий український письменник, політичний і державний діяч, засновник Української соціал-демократичної робітничої партії, голова Генерального Секретаріату Української Центральної Ради, генеральний секретар внутрішніх справ, член Директорії. Свої політичні погляди В. Винниченко виклав у працях: «Відродження нації» (1920), «Сонячна машина» (1928), «Заповіт борцям за визволення» (1949) та ін. [1] Його життя було сповнене парадоксами слави і рівночасного нерозуміння, беззастережного визнання і жорстокої критики. Багатогранність буття цієї особистості ускладнює опрацювання та оцінку його наукового і творчого доробку. Спробуємо у цій публікації акцентувати увагу на найбільш важливих державно-правових ідеях та поглядах цього видатного політика і митця.

В. Винниченко вважав, що державність України має ґрунтуватися на принципах соціалізму та федералізму, тож автономія України у складі Росії на засадах рівності, взаємовигідних економічних зв'язків, збереження державної цілісності двох держав [2, с. 140] - це найкращий варіант. Самостійності України він не підтримував, оскільки вважав, що відірвавшись від Росії, Україна може стати залежною від іншої, більш сильної держави. Таким чином, Україні більш годиться добиватися співдружності з Росією. Однак, незважаючи на свою підтримку федералізму, В. Винниченко обґрунтовував, що українська нація має бути політично незалежною і потрібно позбавлятися почуття сервіризму, тобто плазування, прислужування представникам, які підкорили українську націю [2]. Володимир Винниченко хотів відродити націю, пробудити в народі національну гідність, а державність (навіть культурно-національну автономію у складі Російської федерації) вважав засобом для досягнення цієї мети.

Аналізуючи праці письменника, можна спостерігати, як з часом його погляди дещо змінюються. Зокрема, у функціонуванні Центральної Ради В. Винниченко розрізняв період революційної організації державності і морально-правової влади та період юридично-правової державності. Якщо перший етап перебував в межах гасла автономії України у складі російської федерації та відповідав інтересам соціалістичної революції, то другий, позначений набуттям властивостей державного суверенітету, є відходом від шляху соціалізму та розривом з принципом інтернаціоналізму. «Як тільки ми переступили ме-

жу морально-правової, революційної влади, як тільки наблизились до творення юридичної державності, так з того моменту й почалось забування дійсної сутності нашого руху: інтерес наших працюючих мас, їхнє національне й соціальне відродження» [3, с. 206]. Українські соціалісти, вважав він, повинні зрозуміти свою головну помилку - невміння поєднати у визвольній боротьбі соціальне і національне. Для українців, як «безбуржуазної» нації, національне визволення неможливе без соціального.

Діяльність Центральної Ради можна розцінювати як історичний шанс для народу, в який вони дійсно повірили. Якщо перший універсал проголосив автономію України у складі Росії без згоди тимчасового уряд, другий надавав права меншинам, то третій і четвертий, на жаль, були прийняті вже запізно. Звичайно, державотворчі процеси затягувалися, обстановка була несприятлива, відсутність згуртованості, лідерства (чіткого прийняття рішення) та впевненості державних діячів, допущені стратегічні і тактичні помилки та прорахунки – все це не дозволило досягти результату, який був потрібен, але найголовніше, що були ідеї, була воля до змін, до побудови власної державності. Отож, отримавши шанс, ми не використали його повною мірою, позаяк потрібно було визволитися від радянської влади, адже ми були вже окуповані. Варто було до кінця виборювати самостійність України, а не продовжувати домагатися автономії у складі Росії; також приділяти увагу економіці, щоб стати незалежними. Зрештою, слід усвідомити, що на власних помилках ми повинні вчитися, щоб їх не допускати у майбутньому.

#### **Список використаних джерел:**

1. Винниченко Володимир Кирилович. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://uk.wikipedia.org/wiki>
2. Горлач М.І. Політологія: наука про політику: Підручник/ М.І. Горлач, В.Г. Кремень. - К.: Центр учбової літератури, 2009. - 840 с. [Електронний ресурс]. Режим доступу: [http://www.dut.edu.ua/uploads/l\\_705\\_43949107.pdf](http://www.dut.edu.ua/uploads/l_705_43949107.pdf)
3. Історія вчень про державу і право: підручник / за ред. проф. Г.Г. Демиденка, проф. О.В. Петришина. - Х.: Право, 2009. - 256 с. [Електронний ресурс]. Режим доступу: [http://library.nlu.edu.ua/POLN\\_TEXT/KNIGI\\_2009\\_2/IVDP\\_Demidenko\\_2009.pdf](http://library.nlu.edu.ua/POLN_TEXT/KNIGI_2009_2/IVDP_Demidenko_2009.pdf)
4. Копиленко О.Л. «Сто днів» Центральної Ради / О.Л. Копиленко. – К.: «Україна», 1992. – 204 с.
5. Кравчук М. В. Правові основи будівництва Національних Збройних Сил України в 1914-1993 рр. (Орг-я. структура, штати). Монографія. Історико-правове дослідження. – Івано-Франківськ: Вид. «Плай». – Коломия: видавничо-поліграфічне товариство «Вік», 1997. – 292 с.

